

373.2:37.015.311(082)

Ф 79

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Кривий Ріг

11–12 жовтня 2012 року

Сучасні реформи в системі освіти, позитивні зміни в освітньому просторі, розробка сучасних технологій виховання, розвитку та навчання дітей створюють комфортні умови для використання передового педагогічного досвіду, інноваційних форм, методів, прийомів роботи з дітьми як з окремими самотутніми особистостями.

Треба активно впровадити в роботу види сучасних технологій, направлених на оволодіння нормами моральної поведінки та забезпечення соціальної компетентності дошкільника:

- імаготерапія – розвиток та забезпечення оволодіння соціальною компетентністю за допомогою образів та театралізації;
- вокалотерапія – розвиток та забезпечення оволодіння соціальною компетентністю за допомогою співу;
- музикотерапія – розвиток та забезпечення оволодіння соціальною компетентністю через сприйняття музики;
- ізотерапія – розвиток та забезпечення оволодіння соціальною компетентністю через образотворче мистецтво;
- бібліотерапія – розвиток та забезпечення оволодіння соціальною компетентністю за допомогою читання;
- казкотерапія – розвиток та забезпечення оволодіння соціальною компетентністю через інсценування казок;
- кінетотерапія – розвиток та забезпечення оволодіння соціальною компетентністю за допомогою рухів.

Кожна конкретна педагогічна технологія передбачає відповідний вибір методів впливу на моральну свідомість і моральну практику дитини, ефективність яких залежить від комплексного їх використання. За будь-якої форми взаємодії педагог повинен виявляти повагу до особистості дитини, впевненість у перспективах її морального розвитку, стимулювати процес самовиховання.

Горбачова О. Ю.

ВЗАЄМОДІЯ ДНЗ І СІМ'Ї З ПИТАНЬ ПІДГОТОВКИ ДО ШКОЛИ

Проблема підготовки дітей до школи, останнім часом, займає одне з важливих місць у сучасній як психологічній, так і педагогічній науці. Адже освітня система припускає початок навчання дітей як з 6, так і з 7 років, що висуває вимоги до побудови не лише навчально-виховного процесу, як в школі, так і в дошкільному закладі, а й забезпечення наступності цих двох ланок освіти. Це говорить про те, що дошкільна освіта повинна орієнтуватися на ті вимоги і умови, які висуває шкільна освіта, а

початкова школа повинна виходити з того максимального рівня досягнень у розвитку дітей, якого вони досягають протягом дошкільного віку.

Початок шкільного навчання – переломний момент у житті дитини, який знаменує кінець дошкільного дитинства, початок шкільного життя (Ш. Амонашвілі, Л. Виготський, Г. Петровиченко). З моментом вступу дитини до школи змінюється його життєдіяльність: від провідної діяльності до нових форм взаємодії з оточенням.

Дані досліджень говорять про недостатню готовність до школи дітей 6-7-років. Так, 30-40% дітей цього віку після діагностики відносяться до групи дітей не готових до шкільного навчання. Причому багато хто з них відповідає усім критеріям фізичного розвитку, проте рівень психічного розвитку відносить їх до дошкільного періоду.

Дитинство – період в житті дитини, в якому закладаються основи її особистості, які впродовж наступного життя лише "шліфуються". Ця життєва епоха спрямована на забезпечення найбільш сприятливих умов для такого становлення особистості дитини, в яких вона зростатиме активною і здоровою. Шкільне дитинство з самого початку вимагає від дитини іншої позиції, яка повинна відповідати його першій соціальній ролі, – учня, готовність до якої закладається ще в родині у перші 3-4 роки життя [1, с. 410].

Проблема готовності дітей до навчання в школі не нова, її дослідженню приділяли увагу як зарубіжні (Г. Гетцер, А. Керн, Г.Штребел, Я. Йерасек) так і вітчизняні (О. Леонтьєв, Л. Виготський, Я. Коломинський, Л. Божович, О. Венгер, В. Мухіна, М. Лісіна та ін.) вчені, однак особливостям співпраці педагогів і батьків з проблеми формування готовності до шкільного життя не приділялося, на нашу думку, достатньо уваги.

Процес навчання і виховання дітей в початковій школі значно відрізняється від організації життєдіяльності дітей у садку, а саме: строго регламентовані стосунки вчителя з учнями, режим дня (відсутність денного сну, насиченість першої половини дня уроками), основною формою організації навчання (урок) і т.ін. Удома для дитини також повинні створюватися певні умови (устаткування робочого місця для виконання домашніх завдань, купівля шкільного приладдя, увага і пошана усіх членів сім'ї до шкільних занять дитини), проте на відміну від дитинства, шкільні роки вимагають дотримання тих правил і норм, які прийняті в товаристві "дорослих людей" [2, с. 48]. Проте, до таких змін в житті дитини її слід готувати вже з дошкільних років і процес цей повинен організовуватись у злагодженій роботі педагогічного колективу дитячого садка та сім'ї, адже остаточне рішення щодо вступу дитини до початкової школи з 6 або з 7 років залишається за батьками.

Так, дослідження психологічної готовності дітей до школи, які проводились протягом 2011-2012 рр. на виборці з 95 дітей старшого дошкільного віку (тест шкільної зрілості Керна-Йерасека, діагностичний комплекс О.Бугрименко, О.Венгер, К.Поливанова, О.Сушкова) показали, що на високому рівні готовності знаходиться 50% дітей і лише 35% з них пішли до першого класу цього року. Інші 15% залишилися у дитячому садку на прохання батьків, які вважають свою дитину не готовою до вступу до школи і не бажають «забирати у неї дитинство». Такі розбіжності в оцінці підготовки дитини до шкільного життя призводять до зупинки у психічному розвитку, адже дитина позбавлена можливості реалізувати свою потребу у новій соціальній позиції та свої бажання змін власного життя та ставлення до себе дорослих. Окрім зазначеного, таке рішення батьків призводить до реорганізації навчального процесу у дитячому садку, що виявляється у зниженні вимогливості до таких дітей зі сторони вихователя.

Тому необхідним вважається посилення уваги до організації взаємодії батьків і педагогічного колективу дитячого навчального закладу, яка може бути реалізована в індивідуальній або груповій формах. Кожна з названих форм роботи може бути організована вихователем, методистом або психологом дитячого садка. Найефективнішим методом індивідуальної роботи вважаємо консультацію, яка передбачає досконале володіння усіма ракурсами проблеми, а саме:

- склад сім'ї, мікроклімат сім'ї, стиль сімейного виховання, відношення батьків до навчання, як окремої діяльності, її значення в житті людини;
- психологічні особливості конкретної дитини;
- рівень психологічної готовності до навчання у школі старшого дошкільника.

Консультація має на меті не лише допомогти у нагальній проблемі, знайти шляхи її вирішення, а й активізувати спрямованість батьків на взаємодію з дітьми, що допоможе краще розуміти дитину та рефлексувати свої відносини з нею, а також має сильні інформаційний потенціал.

Групова робота може здійснюватися у двох напрямках: корекційна робота з групою батьків, корекційна робота з групою батьків та їх дітей. В обох випадках основною вимогою утворення групи є спільна проблема – готовність до навчання у школі. Групова робота реалізується шляхом проведення тренінгів, на меті яких – формування вмінь взаємодії батьків і дитини.

Кожна з зазначених форм спрямовані на розвиток психологічної грамотності батьків, що допоможе їм адекватно оцінювати рівень психічного розвитку дитини та її можливості. Обидві форми роботи з

батьками будуть результативними за таких умов: компетентність психолога (педагога); готовність батьків до співпраці та установка на саморозвиток.

Враховуючи актуальність висвітленої проблеми, необхідним вважаємо розробку програми корекційної роботи з батьками, яка спрямована на розвиток комунікації батьків і дітей, що дозволить першим адекватно оцінювати актуальний розвиток своєї дитини та створювати всі умови для реалізації зони її найближчого розвитку.

Література

1. Немов Р.С. Психологія: учеб. для студентів высш. пед. учеб. заведений: В 3 кн. Кн. 2. Психологія образования / Немов Р.С. – 3-е изд. – М.: ВЛАДОС, 1998. – 608 с.
2. Проскура О.В. Психологічна підготовка вчителя до роботи з першокласниками: навч. посіб. для студентів педагогічних факультетів / Проскура О.В. – К.: Освіта, 1998. – 199с.

Кужільна Л. В.

ЧИТАТИ ГРАЮЧИСЬ: ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ М. ЗАЙЦЕВА ЯК ІННОВАЦІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ

Ознайомившись з оригінальною методикою Зайцева М.О. і вважаючи її ефективною й економічною, МОНмолодьспорту пропонує її широке впровадження в навчальних закладах України. При цьому повідомляємо (з листа заступника міністра В.П.Гондюла), що зазначена методика гарантує:

- 1) Швидке навчання читання дітей: 5-6 років - через 1 місяць; 3-4 років - 3 місяці; 2-3 років - 6 місяців.
- 2) Майже 100% грамотність при написанні.
- 3) Швидке вивчення програми з математики.
- 4) Високу якість знань цих предметів.
- 5) Збереження здоров'я дітей (розв'язання проблем сколіозу, короткозорості).
- 6) Вивільнення часу на вивчення інших цікавих предметів: риторика, дитяча література, українознавство тощо [1, с. 4].

Запорукою роботи за методом М.Зайцева є розуміння і дотримання методичних принципів, які складають природну основу взаємодії дорослого і дитини [2]: